

משנה - בבא מציעא

פרק א • פרק ב • פרק ג • פרק ד • פרק ה • פרק ו • פרק ז • פרק ח • פרק ט • פרק י

פרק א

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק ב

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה יא

פרק ג

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה יא משנה יב

פרק ד

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה יא משנה יב

פרק ה

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח משנה ט משנה יא

פרק ו

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז משנה ח

פרק ז

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה י משנה יא

פרק ח

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט

פרק ט

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו משנה ז
משנה ח משנה ט משנה יא משנה יב משנה יג

פרק י

משנה א משנה ב משנה ג משנה ד משנה ה משנה ו

א

פרק

א

משנה

-

א

פרק

שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בְּטֵלִית, זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצֵאתִיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצֵאתִיהָ, זֶה אוֹמֵר כֶּלֶה שְׁלִי וְזֶה אוֹמֵר כֶּלֶה שְׁלִי, זֶה יִשָּׁבַע שְׂאִין לוֹ בְּהַ פְּחוֹת מְחֻצָּה, וְזֶה יִשָּׁבַע שְׂאִין לוֹ בְּהַ פְּחוֹת מְחֻצָּה, וְיִחְלְקוּ **[יג]**. זֶה אוֹמֵר כֶּלֶה שְׁלִי **[יד]** וְזֶה אוֹמֵר חֻצָּה שְׁלִי, הָאוֹמֵר כֶּלֶה שְׁלִי, יִשָּׁבַע שְׂאִין לוֹ בְּהַ פְּחוֹת מְשֻׁלְּשָׁה חֲלָקִים **[טו]**, וְהָאוֹמֵר חֻצָּה שְׁלִי, יִשָּׁבַע שְׂאִין לוֹ בְּהַ פְּחוֹת מְרֻבֵּעַ. זֶה נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים, וְזֶה נוֹטֵל רְבִיעַ:

פרק א - משנה ב

היו שנים רוכבין על גבי בהמה, או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג, זה אומר בלה שלי, וזה אומר בלה שלי, זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה, ויחלקו. בזמן שהם מודים או שיש להו עדים, חולקים בלא שבועה:

פרק א - משנה ג

היה רוכב **יט** על גבי בהמה וראה את המציאה, ואמר לחברו תנה לי, נטלה **כ** ואמר אני זכיתי בה, זכה בה. אם משנתנה לו אמר אני זכיתי בה תחלה **כא**, לא אמר פלוס:

פרק א - משנה ד

ראה את המציאה ונפל עליה, ובא אחר והחזיק בה, זה שהחזיק בה זכה בה. ראה אותו רצין אחר מציאה, אחר צבי שבור **כד**, אחר גוזלות שלא פרחו, ואמר זכתה לי שדי **כה**, זכתה לו **כו**. היה צבי רץ פדרךפו, או שהיו גוזלות **כט** מפריחין, ואמר זכתה לי שדי, לא אמר פלוס:

פרק א - משנה ה

מציאת בנו ובתו הקטנים, מציאת עבדו ושפחתו הפנענים, מציאת אשתו, הרי אלו שלו. מציאת בנו ובתו הגדולים, מציאת עבדו ושפחתו העברים, מציאת אשתו שגרשה, אף על פי **לב** שלא נתן כתבתה, הרי אלו שלהן:

פרק א - משנה ו

מָצָא שְׁטָרִי **{לג}** חוֹב, אִם יֵשׁ בָּהֶן אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים, לֹא יִחְזִיר, שְׁבִית דִּין נִפְרָעִין מֵהוּ, אִין בָּהֶן אַחֲרֵיּוֹת נְכָסִים, יִחְזִיר, שְׁאִין בֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהוּ, דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, בֵּין כָּד וּבֵין כָּד לֹא יִחְזִיר, מִפְּנֵי שְׁבִית דִּין נִפְרָעִין מֵהוּ :

פרק א - משנה ז

מָצָא גִטֵּי נָשִׁים, וְשִׁחְרוּרֵי עֶבְדִּים, דְּיִתְיָקִי, מִתְּנָה וְשׁוֹבְרִים, הָרִי זֶה לֹא יִחְזִיר, שְׁאִנִּי אוֹמֵר כְּתוּבִים הָיוּ וְנִמְלָד עֲלֵיהֶם שְׁלֹא לְתַנָּם **{לז}** :

פרק א - משנה ח

מָצָא אַגְרוֹת שׁוּם וְאַגְרוֹת **{לט}** מְזוּן, שְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּנִין, וְשְׁטָרֵי בְרוּרִין, וְכָל מַעֲשֵׂה בֵּית דִּין **{מא}**, הָרִי זֶה יִחְזִיר. מָצָא בְּחִפְסָה אוּ בְּדִלְסָקְמָא, תִּכְרִיד שֶׁל שְׁטָרוֹת, אוּ אַגְדָּה שֶׁל שְׁטָרוֹת, הָרִי זֶה יִחְזִיר. וְכַמָּה אַגְדָּה **{מו}** שֶׁל שְׁטָרוֹת, שְׁלֶשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בְּזֶה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אֶחָד הַלּוֹה מְשֻׁלָּשָׁה, יִחְזִיר לַלּוֹה, שְׁלֶשָׁה הַלּוּין מֵאֶחָד, יִחְזִיר לַמְּלוֹה **{מט}**. מָצָא שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו וְאִינוּ יוֹדֵעַ מַה טִּיבוֹ, יֵהָא מִנַּח עַד שְׁיַבֵּא אֵלָיָהּ. אִם יֵשׁ עִמָּהּ סְמִפּוֹנוֹת, יַעֲשֶׂה מָה שְׁבִסְמִפּוֹנוֹת :

פרק ב

פרק ב - משנה א

אלו מציאות שלו, ואלו חייב להכריז. אלו מציאות שלו, מצא פרות מפזרין, מעות מפזרות, פריכות ברשות הרבים, ועגולי דבלה, פפרות של נחתום, מחרוזות של דגים, ונתיכות של בשר {ד}, וגזי צמר הבאות ממדינתו {ה}, ואניצי פשתן, ולשונות של ארנמן, הרי אלו שלו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, כל שיש בו שנוי, חייב להכריז. פיצד. מצא עגול ובתוכו חרס {ו}, כפר ובתוכו מעות. רבי שמעון בן אלעזר אומר, כל כלי אנפוריא אינו חייב להכריז:

פרק ב - משנה ב

ואלו חייב להכריז, מצא פרות בכלי או כלי כמות שהוא, מעות בכיס או כיס כמות שהוא, צבורי פרות, צבורי מעות, שלשה מטבעות זה על גב זה, פריכות ברשות היחיד {ג}, וכפרות של בעל הבית, וגזי צמר הלקוחות מבית האמן, פדי יין וכדי שמן, הרי אלו חייב להכריז {ד}:

פרק ב - משנה ג

מצא אחר הגפה {טו} או אחר הגדר גוזלות מקשרין, או בשבילין שבשדות, הרי זה לא יגע בהן. מצא כלי באשפה, אם מכסה, לא יגע בו, אם מגלה, נוטל ומכריז. מצא בגל או בכתל ישן, הרי אלו שלו. מצא בכתל חדש {יח}, מחציו ולחוץ, שלו, מחציו ולפנים, של בעל הבית {יט}. אם היה משפירו לאחרים, אפלו בתוך הבית {כ}, הרי אלו שלו {כא}:

פרק ב - משנה ד

מצא בחנות, הרי אלו שלו. בין התבה ולחנני, של חנני. לפני {כב} שלחני, הרי אלו שלו. בין הפסא ולשלחני, הרי אלו לשלחני. הלוקח פרות מחברו

או ששלח לו חברו פרות, ומצא בהן מעות, הרי אלו שלו. אם היו צרוורין, נוטל ומכריז:

פרק ב - משנה ה

אף השמלה היתה בכלל כל אלה. למה יצאת. להקיש אליה, לומר לה, מה שמלה מיחדת שיש בה סימנים ויש לה תובעים, אף כל דבר שיש בו סימנים ויש לו תובעים, חייב להכריז:

פרק ב - משנה ו

ועד מתי חייב להכריז. עד כדי שיידעו בו שכניו, דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר, שלש רגלים, ואחר הרגל האחרון שבעה ימים, כדי שילדו לביתו שלשה **[כו]** ויחזר שלשה ויכריז יום אחד:

פרק ב - משנה ז

אמר את האבדה ולא אמר סימניה, לא יתן לו. וזה רמאי, אף על פי שאמר סימניה, לא יתן לו, שנאמר (דברים כב) עד דרש אחיד אתו, עד שתדרש את אחיד אם רמאי הוא אם אינו רמאי. כל דבר שעושה ואוכל, יעשה ויאכל. ודבר שאין עושה ואוכל, ימכר, שנאמר (שם) והשבתו לו, ראה היאך תשיבנו לו. מה יחא בדמים. רבי טרפון אומר, ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו חייב באחריותו. רבי עקיבא אומר, לא ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו אינו חייב באחריותו:

פרק ב - משנה ח

מִצָּא סְפָרִים, קוֹרֵא בְּהֶן אַחַת לְשָׁלְשִׁים יוֹם. וְאִם אֵינּוּ יוֹדְעַ לְקִרְוֹת, גּוֹלְלָן.
אָבֵל לֹא יִלְמַד בְּהֶן בִּתְחִלָּה, וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ. מִצָּא כְּסוּת, מְנַעֲרָה אַחַת
לְשָׁלְשִׁים יוֹם [לב]. וְשׁוֹטְחָה לְצַרְפָּה, אָבֵל לֹא לְכַבּוֹדוֹ. כְּלֵי כֶּסֶף וְכֵלֵי נְחֹשֶׁת,
מְשַׁתְּמֵשׁ בְּהֶן לְצַרְפָּן, אָבֵל לֹא לְשַׁחֲקוֹ. כְּלֵי זָהָב וְכֵלֵי זְכוּכִית, לֹא יִגַּע בְּהֶן
עַד שְׁיָבֵא אֶלְיָהוּ. מִצָּא שֶׁק אוֹ קֶפֶה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דָּרְכּוֹ לְטַל, הֵרִי זֶה לֹא
יִטַל:

פרק ב - משנה ט

אֵיזוֹ הִיא אֲבֵדָה, מִצָּא חֲמוֹר אוֹ פָּרָה רוֹעִין [לד] בְּדֶרֶךְ, אֵין זֶה אֲבֵדָה. חֲמוֹר
וְכֵלָיו הַפּוֹכִין, פָּרָה רָצָה בֵּין הַפְּרָמִים, הֵרִי זֶה אֲבֵדָה. הַחֲזִירָה וּבִרְחָה,
הַחֲזִירָה וּבִרְחָה, אֶפִּילוֹ אֲרַבְּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים [לו], חַיֵּב לְהַחֲזִירָה,
שֶׁנֶּאֱמַר (דְּבָרִים כב) הָשֵׁב תִּשְׁיָבִם. הִיָּה בְּטַל מִסָּלַע, לֹא יֵאמַר לוֹ תָּן לִי סָלַע,
אֲלֵא נוֹתֵן לוֹ שְׁכָרוֹ כְּפוּעֵל בְּטַל. אִם יֵשׁ שָׁם בֵּית דִּין, מִתְּנָה בְּפָנֵי בֵּית דִּין.
אִם אֵין שָׁם בֵּית דִּין, בְּפָנֵי מִי יִתְּנָה, שְׁלוֹ קוֹדֵם:

פרק ב - משנה י

מִצָּאָה בְּרִפְת, אֵינּוּ חַיֵּב בָּהּ. בְּרִשׁוֹת הַרְבֵּים, חַיֵּב בָּהּ [מ]. וְאִם הִיָּתָה בֵּית
הַקְּבָרוֹת, לֹא יִטְמָא לָהּ. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו, הַטְּמָא, אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ, אַל תַּחֲזִיר
[מג], לֹא יִשְׁמַע לוֹ. פָּרַק וְטָעַן, פָּרַק וְטָעַן, אֶפִּילוֹ אֲרַבְּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים,
חַיֵּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שְׁמוֹת כג) עֲזֹב תַּעֲזֹב. הִלָּךְ וַיֵּשֶׁב לוֹ וְאָמַר, הוֹאִיל וְעֲלִידָה מִצָּוָה,
אִם רְצוֹנָךְ לְפָרַק פָּרַק, פְּטוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר, עִמּוֹ. אִם הִיָּה זָקֵן אוֹ חוֹלָה, חַיֵּב
[מה]. מִצָּוָה מִן הַתּוֹרָה לְפָרַק, אָבֵל לֹא לְטָעַן. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר [מז], אִף
לְטָעַן. רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי אוֹמֵר, אִם הִיָּה עָלָיו יִתֵּר עַל מִשְׁאוֹ, אֵין זָקוּק לוֹ,
שֶׁנֶּאֱמַר, תַּחַת מִשְׁאוֹ, מִשְׁאוֹ שְׁיִכּוֹל לְעַמּוֹד בּוֹ:

פרק ב - משנה יא

אֲבֹתוֹ וְאֲבֹת אָבִיו, אֲבֹתוֹ קוֹדְמִת. אֲבֹתוֹ וְאֲבֹת רַבּוֹ, שְׁלוֹ קוֹדְמִת. אֲבֹת אָבִיו וְאֲבֹת רַבּוֹ, שֶׁל רַבּוֹ קוֹדְמִת, שְׁאָבִיו הֵבִיאוֹ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְרַבּוֹ שְׁלֵמְדוֹ חֲכָמָה מְבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאִם אָבִיו חָכֵם, שֶׁל אָבִיו קוֹדְמִת. הִיא אָבִיו וְרַבּוֹ נוֹשְׂאִין מִשְׂאוֹי [מט], מְנִיחַ אֶת שֶׁל רַבּוֹ. וְאַחַר כֵּן מְנִיחַ אֶת שֶׁל אָבִיו. הִיא אָבִיו וְרַבּוֹ בְּבֵית הַשָּׁבִי, פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ, וְאַחַר כֵּן פּוֹדֶה אֶת אָבִיו. וְאִם הִיא אָבִיו חָכֵם [נ], פּוֹדֶה אֶת אָבִיו, וְאַחַר כֵּן פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ:

פרק ג

פרק ג - משנה א

הַמִּפְקִיד אֶצֶל חֲבֵרוֹ בְּהֵמָה אוֹ כְּלִים [א], וְנִגְנְבוּ אוֹ שְׁאָבְדוּ [ב], שְׁלֵם וְלֹא רָצָה לְשַׁבֵּעַ, שֶׁהָרִי אָמְרוּ שׁוֹמֵר חֲנִם נִשְׁבַּע וַיּוֹצֵא, נִמְצָא הַגָּנֵב, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל. טָבַח וּמָכַר, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מִשְׁלֵם, לְמִי שֶׁהִפְקִדוֹן אֶצְלוֹ [ג]. נִשְׁבַּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם [ד], נִמְצָא הַגָּנֵב, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, טָבַח וּמָכַר, מִשְׁלֵם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מִשְׁלֵם, לְבַעַל הַפְּקִדוֹן:

פרק ג - משנה ב

הַשׁוֹכֵר פָּרָה מִחֲבֵרוֹ וְהִשְׂאִילָהּ [ה] לְאַחַר, וַיִּמְתֶּה כְּדָרְכָהּ, יִשְׁבַּע הַשׁוֹכֵר שְׁמִתָּה כְּדָרְכָהּ, וְהִשְׂוִיֵאל יִשְׁלֵם לְשׁוֹכֵר [ו]. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פִּינֵצַד [ז] הִלָּה עוֹשֶׂה סְחוּרָה בְּפָרְתוֹ שֶׁל חֲבֵרוֹ, אֶלָּא תַחֲזֹר פָּרָה לְבַעָלִים:

פרק ג - משנה ג

אמר לשנים, גזלתי לאחד מכם מנה, ואיני יודע איזה מכם, או, אביו של אחד מכם {ח} הפקיד לי מנה, ואיני יודע איזה הוא, נותן לזה מנה ולזה מנה, שהודה מפני עצמו:

פרק ד - משנה ד

שנים שהפקידו אצל אחד, זה מנה וזה מאתים, זה אומר שלי מאתים וזה אומר שלי מאתים, נותן לזה מנה ולזה מנה, והשאר יהא מנח {יב} עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי. אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו:

פרק ה - משנה ה

וכן שני כלים, אחד יפה מנה ואחד יפה אלף זוז, זה אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי, נותן את הקטן לאחד מהן, ומתוך הגדול נותן דמי קטן לשני, והשאר יהא מנח עד שיבא אליהו. אמר רבי יוסי, אם כן מה הפסיד הרמאי. אלא הכל יהא מנח עד שיבא אליהו:

פרק ו - משנה ו

המפקיד פרות אצל חברו, אפלו הן אבודין לא יגע בהן. רבן שמעון בן גמליאל אומר, מוכרן בפני בית דין, מפני שהוא כמשיב אבדה לבועלים:

פרק ג - משנה ז

המפקיד פרות אצל חברו, הרי זה יוציא לו חסרונות. לחטין ולארוז, תשעה חצאי קבין לכור, לשערין ולדחן, תשעה קבין לכור, לכסמין ולזרע פשתן, שלש סאין לכור. הכל לפי המדה, הכל לפי הזמן. אמר רבי יוחנן בן נורי, וכי [טו] מה אכפת להן לעכברין, והלא אוכלות בין מהרבה ובין מקמעה. אלא אינו מוציא לו חסרונות אלא לכור אחד בלבד. רבי יהודה אומר, אם היתה מדה מרבה, אינו מוציא לו חסרונות, מפני שמותירות:

פרק ג - משנה ח

יוציא לו שתות לין. רבי יהודה אומר, חמש. יוציא לו שלשת לגין שמן למאה, לג [יח] ומחצה שמרים, לג ומחצה בלע. אם היה שמן מזקק, אינו מוציא לו שמרים. אם היו קנקנים ישנים, אינו מוציא לו בלע. רבי יהודה אומר, אף המוכר שמן מזקק לחברו כל ימות השנה, הרי זה מקבל עליו לג ומחצה שמרים למאה:

פרק ג - משנה ט

המפקיד חבית אצל חברו, ולא יחדו לה הפעלים מקום, וטלטלה ונשברה, אם מתוך ידו נשברה, לצרכו, חיב, לצרפה, פטור. אם משנהניחה נשברה, בין לצרכו בין לצרפה, פטור. יחדו לה הפעלים מקום, וטלטלה ונשברה, בין מתוך ידו ובין משנהניחה, לצרכו, חיב, לצרפה, פטור:

פרק ג - משנה י

המפקיד מעות אצל חברו, צררו והפשילן לאחוריו, או שמסרו לבנו ולבתו

הקטנים, ונעל [כד] בפניהם שלא כראוי, חיב, שלא שמר כדרך השומרים.
ואם שמר כדרך השומרים, פטור:

פרק ג - משנה יא

המפקיד מעות אצל שלחני, אם צוריו, לא ישתמש בהם, לפיכך אם
אבדו אינו חיב באחריותו, מתרין, ישתמש בהן, לפיכך אם אבדו חיב
באחריותו. אצל בעל הבית, בין צוריו ובין מתרים לא ישתמש בהן,
לפיכך אם אבדו אינו חיב באחריותו [כז]. חנוני כבעל הבית, דברי רבי
מאיר. רבי יהודה אומר, חנוני כשלחני:

פרק ג - משנה יב

השולח יד בפקדון [כח], בית שמאי אומרים, ילקה בחסר וביתר. ובית
הלל אומרים, כשעת הוצאה. רבי עקיבא אומר, כשעת התביעה [ל].
החושב לשלח יד בפקדון, בית שמאי אומרים, חיב. ובית הלל אומרים,
אינו חיב עד שישלח בו יד, שנאמר (שמות כב) אם לא שלח ידו במלאכת
רעהו. כיצד. הטה את החבית ונטל הימנה רביעית, ונשברה, אינו משלם
אלא רביעית. הגביהה ונטל הימנה רביעית, ונשברה, משלם דמי כלה:

פרק ד

פרק ד - משנה א

הִזָּהֵב קוֹנָה אֶת הַכֶּסֶף, וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב. הַנְּחֹשֶׁת קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף {ג}, וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַנְּחֹשֶׁת. מְעוֹת הָרְעוּת קוֹנוֹת אֶת הַיָּפוֹת, וְהַיָּפוֹת אֵינָן קוֹנוֹת אֶת הָרְעוּת. אֲסִימוֹן קוֹנֶה אֶת הַמְּטַבֵּעַ, וְהַמְּטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת אֲסִימוֹן. מְטַלְטְלִין קוֹנִים אֶת הַמְּטַבֵּעַ, וְהַמְּטַבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַמְּטַלְטְלִין {ו}. זֶה הַכֶּלֶל, כֹּל הַמְּטַלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה:

פרק ד - משנה ב

כִּיצַד {ח}. מִשֶּׁדֶּה הַיָּמֵנוּ פְּרוּת וְלֹא נָתַן לוֹ מְעוֹת, אֵינוֹ יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. נָתַן לוֹ מְעוֹת וְלֹא מִשֶּׁדֶּה הַיָּמֵנוּ פְּרוּת, יָכוֹל לְחַזֵּר בּוֹ. אֲבָל אָמְרוּ, מִי שֶׁפָּרַע {יב} מֵאֲנָשֵׁי דוֹר הַמְּבוּיָל וּמְדוֹר הַפְּלָגָה, הוּא עֲתִיד לְהַפְרֵעַ מִמֵּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדַבּוּרוֹ. רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר, כֹּל שֶׁהַכֶּסֶף בִּידוֹ, יָדוֹ עַל הָעֲלִיוֹנָה:

פרק ד - משנה ג

הַאוֹנָאָה, אַרְבָּעָה כֶּסֶף {יג} מַעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לְסַלֵּעַ, שְׁתּוֹת {יט} לְמִקָּח. עַד מְתֵי מִתֵּר לְהַחֲזִיר. עַד כְּדֵי שִׁירָאָה לְתַגָּר אוֹ לְקָרוּבוֹ. הוֹרָה רַבִּי טַרְפוֹן בְּלוֹד, הַאוֹנָאָה שְׂמֹנֶה כֶּסֶף לְסַלֵּעַ, שְׁלִישׁ לְמִקָּח, וְשִׁמְחוּ תַגְרֵי לוֹד. אָמַר לָהֶם, כֹּל הַיּוֹם מִתֵּר לְהַחֲזִיר. אָמְרוּ לוֹ, יִנִּיחַ לָנוּ רַבִּי טַרְפוֹן בְּמִקוֹמָנוּ, וְחֲזָרוּ לְדַבְּרֵי חֲכָמִים:

פרק ד - משנה ד

אָחַד הַלּוֹקָח וְאָחַד הַמוֹכֵר, יֵשׁ לָהֶן אוֹנָאָה. כָּשֶׁם שֶׁאוֹנָאָה לְהַדְיוֹט, כֵּן אוֹנָאָה לְתַגָּר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אֵין אוֹנָאָה לְתַגָּר. מִי שֶׁהִטִּל עָלָיו, יָדוֹ עַל הָעֲלִיוֹנָה, רָצָה, אֹמֵר תָּן לִי מְעוֹתַי, אוֹ תָן לִי מֵהַ שְׂאוּנֵיתַנִּי:

פרק ד - משנה ה

כמה תהא הסלע **כב** חסרה ולא יהא בה אונאה. רבי מאיר אומר, ארבעה אסרין, אסר לדינר. רבי יהודה אומר, ארבעה פנדיונות, פנדיון לדינר. רבי שמעון אומר, שמנה פנדיונות, שני פנדיונות **כג** לדינר:

פרק ד - משנה ו

עד מתי מתר להחזיר **כד**, בכרכים, עד כדי שינאה לשלחני, ובכפרים, עד ערבי שבתות. אם היה מכירה, אפלו לאחר שנים עשר חדש מקבלה הימנו, ואין לו עליו אלא תרעמת. ונותנה למעשר שני ואינו חושש, שאינו אלא נפש

פרק ד - משנה ז

האונאה ארבעה כסף, והטענה שתי כסף, וההודאה שנה פרוטה. חמש פרוטות הן. ההודאה שנה פרוטה, והאשה מתקדשת בשנה פרוטה, והנהנה בשנה פרוטה מן ההקדש מעל, והמוצא שנה פרוטה חייב להכריז, והגוזל את חברו שנה פרוטה ונשבע לו, יוליכנו אחריו אפלו למדי:

פרק ד - משנה ח

חמשה חמשין הן **כז**. האוכל תרומה, ותרומת מעשר, ותרומת מעשר של דמאי **כח**, והחלה, והבכורים מוסיף חמש. והפודה נטע רבעי ומעשר שני שלו, מוסיף חמש. הפודה את הקדשו, מוסיף חמש. הנהנה בשנה פרוטה מן ההקדש, מוסיף חמש. והגוזל **כט** את חברו שנה פרוטה ונשבע לו,

פרק ד - משנה ט

אלו דברים שאין להם אונאה. העבדים, והשטרות **לא**, והקרקעות **לב**, וההקדשות. אין להן לא תשלומי כפל ולא תשלומי ארבעה וחמשה, שומר חנם אינו נשבע **לד**, ונושא שכר אינו משלם. רבי שמעון אומר, קדשים שהוא חייב באחריותו, יש להן אונאה **לה**, ושאינו חייב באחריותו, אין להן אונאה. רבי יהודה אומר, אף המוכר ספר תורה, בהמה ומרגלית, אין להם אונאה. אמרו לו, לא אמרו אלא את אלו:

פרק ד - משנה י

כשם שאונאה במקח וממכר, כך אונאה בדברים. לא יאמר לו בכמה חפץ זה, והוא אינו רוצה לקח. אם היה בעל תשובה, לא יאמר לו זכר מעשיך הראשונים. אם הוא בן גרים, לא יאמר לו זכר מעשה אבותיך **לי**, שנאמר (שמות כב) וגר לא תונה ולא תלחצנו:

פרק ד - משנה יא

אין מערבין פרות בפרות, אפלו חדשים בחדשים, ואין צריך לומר חדשים בישנים. באמת, ביין התירו לערב קשה ברך, מפני שהוא משביחו. אין מערבין שמרי יין ביין, אבל נותן לו את שמריו. מי שנתערב מים ביינו, לא ימכרנו בחנות אלא אם כן הודיעו, ולא לתגר אף על פי שהודיעו, שאינו אלא לרמות בו. מקום שנהגו להטיל מים ביין, יטילו:

פרק ד - משנה יב

הַתֵּגֵר נוֹטֵל מִחֲמֵשׁ גְּרָנוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אַחַת. מִחֲמֵשׁ גִּתּוֹת, וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פֶּטֶם אֶחָד. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִתְפֹּן לְעָרֵב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, לֹא יִחַלֵּק הַחֲנוּנֵי קְלִיּוֹת וְאַגוּזִין לְתִינוּקוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְרַגְּלָן לְבֵא אֶצְלוֹ. וְחֻכְמִים מִתִּירִין **[מא]**. וְלֹא יִפְחַת אֶת הַשָּׁעַר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים, זְכוּר לְטוֹב. לֹא יִבֵּר אֶת הַגְּרִיסִין, דְּבָרֵי אֲבָא שְׁאוּל. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. וּמוֹדִים שֶׁלֹּא יִבֵּר מֵעַל פִּי מְגוּרָה, שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא כְּגוֹיֵב אֶת הָעֵין **[מב]**. אִין מְפָרְקִסִין לֹא אֶת הָאָדָם וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא אֶת הַכְּלָיִם:

פרק ה

פרק ה - משנה א

אֵיזָהוּ נֶשֶׁד וְאֵיזָהוּ תְּרִבִּית. אֵיזָהוּ נֶשֶׁד. הַמְּלוֹה סָלַע בְּחֲמֵשׁ דִּינָרִין, סָאֲתִים חֲטִין בְּשֵׁלֶשׁ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֵׁד. וְאֵיזָהוּ תְּרִבִּית, הַמְּרָבָה בְּפָרוֹת. פִּיצַד. לְקַח הַיִּמְנוֹ חֲטִין בְּדִינָר זָהָב הַכּוֹר, וְכֹן הַשָּׁעַר, עֲמָדוֹ חֲטִין בְּשֵׁלֶשִׁים דִּינָרִין, אָמַר לוֹ תָּן לִי חֲטִי, שֶׁאֲנִי רוֹצֶה לְמַכְרוֹ וְלְקַח בָּהוֹן יָין. אָמַר לוֹ הָרִי חֲטִיף עֲשׂוּיּוֹת עָלַי בְּשֵׁלֶשִׁים, וְהָרִי לָךְ אֶצְלֵי בָהוֹן יָין, וְיָין אִין לוֹ:

פרק ה - משנה ב

הַמְּלוֹה אֶת חֲבֵרוֹ, לֹא יָדוּר בְּחֲצָרוֹ חֲנָם, וְלֹא יִשְׁפֹּר מִמֶּנּוּ בְּפָחוֹת, מִפְּנֵי שֶׁהוּא רַבִּית. מְרַבִּין עַל הַשֶּׁכֶר, וְאִין מְרַבִּין עַל הַמָּכָר. פִּיצַד. הַשְּׁפִיר לוֹ אֶת חֲצָרוֹ, וְאָמַר לוֹ, אִם מַעֲכָשְׁיוֹ אֶתְּהָ נוֹתֵן לִי, הָרִי הוּא לָךְ בְּעֵשֶׂר סָלְעִים לְשָׁנָה, וְאִם שֶׁל חֲדָשׁ בְּחֲדָשׁ, בְּסָלַע לְחֲדָשׁ, מִתֵּר. מְכָר לוֹ אֶת שְׂדֵהוּ **[ג]**, וְאָמַר לוֹ, אִם מַעֲכָשְׁיוֹ אֶתְּהָ נוֹתֵן לִי, הָרִי הוּא שְׁלָךְ בְּאֶלֶף זוּז, אִם לִגְרוֹ,

פרק ה - משנה ג

מְכַר לוֹ אֶת הַשְּׂדֵה, וְנָתַן לוֹ מִקְצַת דָּמִים, וְאָמַר לוֹ אֵימָתִי שְׁתַּרְצָה הֵבֵא מְעוֹת וְטַל אֶת שְׂלֶד, אָסוּר. הַלְוָהוּ עַל שְׂדֵהוּ, וְאָמַר לוֹ, אִם אֵי אֶתָּה נוֹתֵן לִי מִכָּאן וְעַד שְׁלֹשׁ שָׁנִים הֲרִי הִיא שְׁלִי, הֲרִי הִיא שְׁלוֹ. וְכֹדֵד הָיָה בֵּיתוֹס בֶּן זֹזְנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים:

פרק ה - משנה ד

אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנוּנֵי לְמַחְצִית שְׂכָר, וְלֹא יִתֵּן מְעוֹת **[י]** לְקַח בְּהוֹן פְּרוֹת לְמַחְצִית שְׂכָר, אֶלְאִי אִם בֶּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוּעַל. אֵין מוֹשִׁיבִין תַּרְנַגּוּלִין **[יא]** לְמַחְצָה, וְאֵין שְׁמִין **[יב]** עֲגָלִין וְסִיחִין לְמַחְצָה, אֶלְאִי אִם בֶּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָר עֲמָלוֹ **[יג]** וּמְזוֹנוֹ. אֶבֶל מִקְבָּלִין עֲגָלִין וְסִיחִין לְמַחְצָה, וּמְגַדְלִין אוֹתָן עַד שְׁיָהוּ מְשֻׁלְשִׁין. וְחֲמוֹר, עַד שְׁתָּהָא טוּעֵנַת **[יד]**:

פרק ה - משנה ה

שְׁמִין פָּרָה וְחֲמוֹר וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל לְמַחְצָה. מְקוֹם שְׁנֵהָגוּ לְחַלֵּק אֶת הַוְלָדוֹת מִיָּד, חוֹלְקִין, מְקוֹם שְׁנֵהָגוּ לְגַדֵּל, יִגְדְּלוּ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, שְׁמִין עֲגָל עִם אִמּוֹ וְסִיחַ עִם אִמּוֹ. וּמִפְרִיז עַל שְׂדֵהוּ, וְאֵינּוּ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רַבִּית:

פרק ה - משנה ו

אין מקבלין צאן ברזל מישראל, מפני שהוא רבית. אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים, ולוין מהן ומלוין אותן ברבית, וכן בגר תושב. מלוה ישראל מעותיו של נכרי מדעת הנכרי, אבל **כ** לא מדעת ישראל:

פרק ה - משנה ז

אין פוסקין **כא** על הפרות עד שניצא השער. (ניצא השער, פוסקין, ואף על פי שאין לזה יש לזה) **כב**. הנה הוא תחלה לקוצרים, פוסק עמו על הגדיש, ועל העביט של ענבים, ועל המעטן של זיתים, ועל הביצים של יוצר, ועל הסיד מששקעו בכבשן. ופוסק עמו על הזבל כל ימות השנה. רבי יוסי אומר, אין פוסקין על הזבל אלא אם כן היתה לו זבל באשפה. וחכמים מתירין. ופוסק עמו כשער הגבוה **כד**. רבי יהודה אומר, אף על פי שלא פסק עמו כשער הגבוה, יכול לומר תן לי כזה, או תן לי מעותי:

פרק ה - משנה ח

מלוה אדם את אריסיו חטים בחטין לזרע, אבל לא לאכל. שהיה רבן גמליאל מלוה את אריסיו חטין בחטין לזרע, ביקר והוזלו, או בזול והיקרו **כו**, נוטל מהן כשער הזול, ולא מפני שהלכה כן, אלא שרצה להחמיר על

פרק ה - משנה ט

לא יאמר אדם לחברו, הלויני כור חטין ואני אתן לך לגרן **כח**. אבל אומר לו, הלויני עד שיבא בני, או עד שאמצא מפתח. והלל אוסר. וכן היה הלל אומר, לא תלוה אשה כפר **כא** לחברתה עד שתעשנו דמים, שמא יוקירו

חטים, ונמצאו באות לידי רבית:

פרק ה - משנה י

אומר אדם לחברו, נפש עמי ונפש עמך, עדר עמי ונפש עמך, ולא יאמר לו נפש עמי ונפש עמך, עדר עמי ונפש עמך. כל ימי גריד, אחד. כל ימי רביעה, אחד. לא יאמר לו חרש עמי בגריד ונני אחרש עמך ברביעה. רבן גמליאל אומר, יש רבית מקדמת ויש רבית מאחרת. כיצד. נתן עיניו ללוות הימנו, והיה משלח לו ואומר בשביל שתלוני, זו היא רבית מקדמת. לנה הימנו והחזיר לו את מעותיו, והיה משלח לו ואומר בשביל מעותיך שהיו בטלות אצלי, זו היא רבית מאחרת. רבי שמעון אומר, יש רבית **לה** דברים, לא יאמר לו, דע **לו** כי בא איש פלוני ממקום פלוני:

פרק ה - משנה יא

ואלו עוברין בלא תעשה. המלוה, והלוה, והערב, והעדים. וחכמים אומרים, אף הסופר **לו**. עוברים משום לא תתן **לח** (ויקרא כה), ומשום בל תקח מאתו (שם), ומשום לא תהיה לו פגשה (שמות כב), ומשום לא תשימון עליו נשך (שם), ומשום ולפני עגור לא תתן מכשל ויראת מאלהיך אני ה' (ויקרא ט):

פרק ו

פרק ו - משנה א

השוכר את האמנין [א], והטעו זה את זה, אין להם זה על זה אלא תרעמת. שֹׁכֵר אֶת הַחֹמֶר וְאֶת הַקֹּדֶר לְהַבְיֵא פְרִיפְרִין [ה] וְחִלְלִים לַפְּלֶה אוֹ לַמֵּת, וּפּוֹעֲלִין לְהַעֲלוֹת פְּשֵׁתָנוּ מִן הַמְּשֶׁרֶה, וְכָל דָּבָר שֶׁאֵבֵד, וְחִזְרוּ בָּהוּ [ח], מְקוֹם שֶׁאֵין שֵׁם אָדָם, שׁוֹכֵר עֲלֵיהוֹ אוֹ מְטָעוֹ:

פרק ו - משנה ב

השוכר את האמנין וחזרו בהו, ידון על התחתונה. אם בעל הבית חוזר בו, ידו על התחתונה. כל המשנה, ידו על התחתונה. וכל החוזר בו, ידו על התחתונה:

פרק ו - משנה ג

השוכר את החמור להוליקה בָּהָר וְהוֹלִיקָה בַּבְּקָעָה, בַּבְּקָעָה וְהוֹלִיקָה בָּהָר, אֶפְלוּ זֶה עֶשֶׂר מִילִין וְזֶה עֶשֶׂר מִילִין [ג], וּמֵתָה, חַיֵּב. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֹמֶר וְהַבְּרִיקָה, אוֹ שֶׁנַּעֲשִׂית אֲנַגְרָא [ט], אוֹמֵר לוֹ הִרִי שֶׁלֹּךְ לַפְּנִיף. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה, חַיֵּב לְהַעֲמִיד לוֹ חֹמֶר. הַשׁוֹכֵר אֶת הַחֹמֶר לְהוֹלִיקָה בָּהָר וְהוֹלִיקָה בַּבְּקָעָה, אִם הִחְלִיקָה, פְּטוֹר [יט], וְאִם הוֹחֲמָה, חַיֵּב. לְהוֹלִיקָה בַּבְּקָעָה וְהוֹלִיקָה בָּהָר, אִם הִחְלִיקָה, חַיֵּב, וְאִם הוֹחֲמָה, פְּטוֹר. אִם מִחֲמַת הַמַּעֲלָה [כ], חַיֵּב:

פרק ו - משנה ד

השוכר את הפרה לחרש בָּהָר וְחָרֵשׁ בַּבְּקָעָה, אִם נִשְׁבַּר הַקִּנְקוֹן, פְּטוֹר [כב]. בַּבְּקָעָה וְחָרֵשׁ בָּהָר, אִם נִשְׁבַּר הַקִּנְקוֹן, חַיֵּב. לְדוֹשׁ בַּקִּטְנִית וְדָשׁ בַּתְּבוּאָה, פְּטוֹר, לְדוֹשׁ בַּתְּבוּאָה וְדָשׁ בַּקִּטְנִית, חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהַקִּטְנִית מִחֲלָקֶת:

פרק ו - משנה ה

השׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהַבִּיאַ עָלֶיהָ חֲטִים וְהַבִּיא עָלֶיהָ שְׁעָרִים, חַיֵּב. תְּבוּאָה וְהַבִּיא עָלֶיהָ תְּבֹן, חַיֵּב, מִפְּנֵי שֶׁהִנְפִּחַ קֶשֶׁה לְמִשְׁאָוִי. לְהַבִּיא לְתַדֵּי חֲטִים וְהַבִּיא לְתַדֵּי שְׁעָרִים, פְּטוּר. וְאִם הוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ, חַיֵּב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מִשְׁאוֹ וִיחַא חַיֵּב. סוּמְכּוֹס אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, סָאָה לְגַמְלָה, שְׁלֶשֶׁה קַבִּין לַחֲמוֹר:

פרק ו - משנה ו

כָּל הָאֲמִנּוֹ, שׁוֹמְרֵי שְׂכָר הֵן. וְכֵלֶן שֶׁאָמְרוּ, טַל אֶת שְׂלֶדֶךָ וְהִבֵּא מְעוֹת, שׁוֹמֵר חֲנָם. שְׂמֹר לִי וְאֶשְׂמֹר לְךָ, שׁוֹמֵר שְׂכָר. שְׂמֹר לִי, וְאָמַר לוֹ הִנֵּחַ לְפָנַי, שׁוֹמֵר חֲנָם **{כה}**:

פרק ו - משנה ז

הִלְוָהוּ עַל הַמְשֻׁכּוֹן, שׁוֹמֵר שְׂכָר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הִלְוָהוּ מְעוֹת, שׁוֹמֵר חֲנָם. הִלְוָהוּ פְרוֹת, שׁוֹמֵר שְׂכָר. אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר, מִתֵּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מְשֻׁכּוֹנוֹ שֶׁל עֲנִי לְהִיּוֹת פּוֹסֵק עָלָיו וְהוֹלֵךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּמִשִּׁיב אֲבָדָה:

פרק ו - משנה ח

הַמְעַבִּיר חֲבִית מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְשִׁבְרָהּ, בֵּין שׁוֹמֵר חֲנָם בֵּין שׁוֹמֵר שְׂכָר, יִשְׁבַּע. רַבִּי אֶלְיעֶזֶר אוֹמֵר, זֶה וְזֶה יִשְׁבַּע, וְתַמָּה אֲנִי אִם יְכוּלִין זֶה וְזֶה לִשְׁבַּע:

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב **[א]**, מקום שנהגו שלא להשכים ושלא להעריב, אינו רשאי לכופן. מקום שנהגו לזון, יזון. לספק במתיקה, יספק. הכל כמנהג המדינה. מעשה ברבי יוחנן בן מתתיה ש אמר לבנו, צא שכר לנו פועלים. הלך ופסק להם מזונות. וכשבא אצל אביו, אמר לו, בני, אפלו אם אתה עושה להם כסעדת שלמה בשעתו, לא יצאת ידי חובתך עמהן, שהן בני אברהם יצחק ויעקב. אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמר להם, על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד. רבן שמעון בן גמליאל אומר, לא היה צריך לומר, הכל כמנהג המדינה **[ה]**:

ואלו אוכלין מן התורה **[ו]**. העושה במחבר לקרקע, בשעת גמר מלאכה, ובתלוש מן הקרקע, עד שלא נגמרה מלאכתו, בדבר שגדולו מן הארץ. ואלו שאין אוכלין **[ג]**. העושה במחבר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה, ובתלוש מן הקרקע מאחר שנגמרה מלאכתו, ובדבר שאין גדולו מן הארץ:

היה עושה בידי אבל לא ברגליו, ברגליו אבל לא בידי, אפלו בכתפו **[ד]**,

הרי זה אוכל {טו}. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, עד שיעשה בידי וברגליו:

פרק ז - משנה ד

היה עושה בתאנים {טז}, לא יאכל בענבים {יז}, בענבים, לא יאכל בתאנים. אבל מונע את עצמו עד שמגיע למקום היפות ואוכל. וכלן לא אמרו {יח} אלא בשעת מלאכה, אבל משום השב אבדה לבעלים אמרו, פועלים אוכלין בהליכתן מאמן לאמן, ובהזירתן מן הגת, ובחמור כשהיא פורקת:

פרק ז - משנה ה

אוכל פועל קשות אפלו בדינר, וכותבת אפלו בדינר. רבי אלעזר חסמא אומר, לא יאכל פועל יתר על שכרו. וחכמים מתירין {כ}, אבל מלמדיו את האדם שלא יהא רעבתן ויהא סותם את הפתח בפניו:

פרק ז - משנה ו

קוצץ אדם על ידי עצמו, על ידי בנו {כא} ובתו הגדולים, על ידי עבדו {כב} ושפחתו הגדולים, על ידי אשתו, מפני שיש בהן דעת. אבל אינו קוצץ על ידי בנו ובתו הקטנים, ולא על ידי עבדו ושפחתו הקטנים, ולא על ידי בהמתו, מפני שאין בהן דעת {כג}:

פרק ז - משנה ז

השׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִים לַעֲשׂוֹת בְּנֻטֵעַ רְבִיעֵי שָׁלוֹ, הָרִי אֵלוֹ לֹא יֹאכְלוּ {כד}. אִם לֹא הוֹדִיעָן {כה}, פּוֹדָה וּמֵאֲכִילֶן. נִתְפָּרְסוּ {כו} עֲגוּלָיו, נִתְפַּתְּחוּ חֲבִיזוֹתָיו, הָרִי אֵלוֹ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן {כז}, מַעֲשֶׂר וּמֵאֲכִילֶן:

פרק ז - משנה ח

שׁוֹמְרֵי פְרוֹת אוֹכְלִין מִהֲלָכוֹת מְדִינָה, אָבֵל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרֵין {כח} הֵן. שׁוֹמֵר חֲנָם, וְהַשׁוֹאֵל, נוֹשֵׂא שֶׁכֶר, וְהַשׁוֹכֵר. שׁוֹמֵר חֲנָם נִשְׁבַּע {כט} עַל הַכֹּל, וְהַשׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל {ל}, וְנוֹשֵׂא שֶׁכֶר וְהַשׁוֹכֵר נִשְׁבָּעִים עַל הַשְּׁבוּרָה וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַמֵּתָה, וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבֹדָה וְאֶת הַגְּנֵבָה:

פרק ז - משנה ט

זֶאֱבַב אֶחָד, אֵינּוּ אֲנִס, שְׁנֵי זֶאֱבִים, אֲנִס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בְּשַׁעַת מְשַׁלַּחַת זֶאֱבִים, אִף זֶאֱבַב אֶחָד אֲנִס. שְׁנֵי כְלָבִים, אֵינּוּ אֲנִס. יָדוּעַ הַבְּבִלִי אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר, מְרוּחַ אַחַת, אֵינּוּ אֲנִס, מִשְׁתֵּי רוּחוֹת, אֲנִס. הַלְסָטִים, הָרִי זֶה אֲנִס. הָאָרִי וְהַדָּב וְהַנֶּמֶר וְהַבְּרָדָלֶס וְהַנְּחָשׁ, הָרִי זֶה אֲנִס. אֵימְתֵי, בְּזִמּוֹן שָׂבִאוּ מֵאֲלֵיהֶן, אָבֵל אִם הוֹלִיכֶן לְמָקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלְסָטִים, אֵינּוּ אֲנִס:

פרק ז - משנה י

מֵתָה כְּדַרְכָּהּ, הָרִי זֶה אֲנִס. סְגִפָּה וּמֵתָה, אֵינּוּ אֲנִס {לד}. עֲלֵתָה לְרֵאשֵׁי צוּקִין וְנִפְלָה וּמֵתָה, הָרִי זֶה אֲנִס. הָעֵלָה {לו} לְרֵאשֵׁי צוּקִין וְנִפְלָה {לז} וּמֵתָה, אֵינּוּ אֲנִס. מֵתָנָה שׁוֹמֵר חֲנָם לְהֵיוֹת פְּטוּר מִשְּׁבוּעָה, וְהַשׁוֹאֵל לְהֵיוֹת פְּטוּר מִלְשָׁלִם, נוֹשֵׂא שֶׁכֶר וְהַשׁוֹכֵר לְהֵיוֹת פְּטוּרִין מִשְּׁבוּעָה וּמִלְשָׁלִם:

פרק ז - משנה יא

כָּל הַמִּתְנָה עַל מָה שְׁפָתוֹב בַּתּוֹרָה, תִּנְאוּ בְטֹל. וְכָל תִּנְאוֹ שֵׁישׁ מַעֲשֵׂה בַתְּחִלָּתוֹ, תִּנְאוּ בְטֹל. וְכָל שְׁאֵפְשֵׁר לוֹ לְקִימוֹ בְּסוּפוֹ, וְהִתְנָה עָלָיו מִתְּחִלָּתוֹ, תִּנְאוּ
קִיָּם:

פרק ח

פרק ח - משנה א

הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפֶּרָה וְשָׁאל בְּעֲלִיהָ עִמָּה אוֹ שָׂכַר בְּעֲלִיהָ עִמָּה {א}. שָׁאל הַבְּעֵלִים אוֹ שָׂכָרוֹ, וְלֹאֲחֵר כָּדָּ שָׁאל אֶת הַפֶּרָה, וְנִמְתָּה, פְּטוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כב) אִם בְּעָלָיו עָמוּ לֹא יִשְׁלֹם. אָבֵל שָׁאל אֶת הַפֶּרָה וְאֲחֵר כָּדָּ שָׁאל אֶת הַבְּעֵלִים אוֹ שָׂכָרוֹ, וְנִמְתָּה, חִיָּב, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) בְּעָלָיו אֵין עָמוּ שְׁלֹם יִשְׁלֹם:

פרק ח - משנה ב

הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפֶּרָה, שָׁאלָה חֲצִי הַיּוֹם {ג} וְשָׂכָרָה חֲצִי הַיּוֹם, שָׁאלָה הַיּוֹם וְשָׂכָרָה לְמָחָר, שָׂכַר אַחַת וְשָׁאל אַחַת, וְנִמְתָּה, הַמְּשַׁאֵיל אוֹמֵר שְׁאוּלָה מִתָּה, בַּיּוֹם שֶׁהִיְתָה שְׁאוּלָה מִתָּה, בְּשַׁעַה שֶׁהִיְתָה שְׁאוּלָה מִתָּה, וְהִלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, חִיָּב. הַשּׁוֹכֵר {ט} אוֹמֵר שְׂכּוּרָה מִתָּה, בְּשַׁעַה שֶׁהִיְתָה שְׂכּוּרָה מִתָּה, בְּשַׁעַה שֶׁהִיְתָה שְׂכּוּרָה מִתָּה, וְהִלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, פְּטוֹר {יא}. זָה אוֹמֵר שְׁאוּלָה וְזָה אוֹמֵר שְׂכּוּרָה, יִשְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁשְׂכּוּרָה מִתָּה. זָה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וְזָה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ, יִחַלְקוּ:

פרק ח - משנה ג

השואל את הפרה, ושלחה לו ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו, או ביד בנו, ביד עבדו, ביד שלוחו של שואל, ומתה, פטור. אמר לו השואל, שלחה לי ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, או שאמר לו המשאיל, הריני משלחה לך ביד בני, ביד עבדי, ביד שלוחי, או ביד בנך, ביד עבדך, ביד שלוחך, ואמר לו השואל, שלח, ושלחה ומתה, חיב. וכן בשעה שמחזירה:

פרק ח - משנה ד

המחליף פרה בחמור וילדה, וכן המוכר שפחתו וילדה, זה אומר עד שלא מכרתי, וזה אומר משלקחתי, יחלקו. היו לו שני עבדים, אחד גדול ואחד קטן, וכן שתי שדות, אחת גדולה ואחת קטנה, הלוקח אומר גדול לקחתי, והלה אומר איני יודע, זכה בגדול [טו]. המוכר אומר קטן מכרתי, והלה אומר איני יודע, אין לו אלא קטן. זה אומר גדול וזה אומר קטן, ישבע המוכר שהקטן מכר. זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע, יחלקו:

פרק ח - משנה ה

המוכר זיתיו לעצים, ועשו פחות מרביעית לסאה, הרי אלו של בעל הזיתים. עשו רביעית [יט] לסאה, זה אומר זיתי גדלו, וזה אומר ארצי גדלה, יחלקו [כ]. שטף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חברו, זה אומר זיתי גדלו, וזה אומר ארצי גדלה, יחלקו [כד]:

פרק ח - משנה ו

המשפיר בית לחברו, בימות הגשמים, אינו יכול להוציאו מן החג ועד הפסח, בימות החמה, שלשים יום. ובכרפים, אחד ימות החמה ואחד

ימות הגשמים, שנים עשר חדש. ובחנויות, אחד ערות ואחד כרפים,
שנים עשר חדש [כו]. רבן שמעון בן גמליאל אומר, חנות של נחתומים ושל
צבעים, שלש שנים:

פרק ח - משנה ז

המשפיר בית לחברו, המשפיר חזב בדלת, בנגר, ובמנעול, ובכל דבר
שמעשה אמן [כז]. אבל דבר שאינו מעשה אמן, השוכר עושהו. הזבל, של
בעל הבית, ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן הפירים [כט] בלבד:

פרק ח - משנה ח

המשפיר בית לחברו לשנה, נתעברה השנה, נתעברה לשוכר. השפיר לו
לחדשים [ל], נתעברה השנה, נתעברה למשפיר. מעשה בצפורי באחד
ששוכר מרחץ מחברו בשנים עשר זהב לשנה, מדינר זהב לחדש, ובא מעשה
לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני רבי יוסי, ואמרו, יחלקו את חדש
העבור:

פרק ח - משנה ט

המשפיר בית לחברו ונפל, חזב להעמיד לו בית [לג]. הנה קטן, לא יעשנו
גדול, גדול, לא יעשנו קטן. אחד, לא יעשנו שנים, שנים, לא יעשנו אחד.
לא יפחת מהחלונות ולא יוסיף עליהן, אלא מדעת שניהם:

פרק ט - משנה א

המקבל שדה מחברו, מקום שנהגו לקצר, יקצר, לעקר, יעקר [א], לחרש אחריו, יחרש [ב]. הכל כמנהג המדינה [ג]. כשם שחולקין [ד] בתבואה, כך חולקין בתבן ובקש [ה]. כשם שחולקין ביין, כך חולקין בזמורות ובקנים. ושניהם מספקין את הקנים:

פרק ט - משנה ב

המקבל שדה מחברו, והיא בית השלחין או בית האילן, יבש המעין ונקצץ האילן, אינו מנכה לו מן חכורו. אם אמר לו חכר לי שדה בית השלחין זה או שדה בית האילן זה, יבש המעין ונקצץ האילן, מנכה לו מן חכורו:

פרק ט - משנה ג

המקבל שדה מחברו והובירה, שמין אותה כמה ראויה לעשות ונותן לו, שפך כותב לו [י], אם אוביר ולא אעביד, אשלים במיטבא:

פרק ט - משנה ד

המקבל שדה מחברו ולא רצה לנפש [יא], ואמר לו מה אכפת לך, הואיל ואני נותן לך חכורה [יב], אין שומעין לו, מפני שיכול לומר לו, למחר אתה

יּוֹצֵא מִמְּנָה, וּמַעֲלָה לְפָנַי עֲשׂוּבִים {יג} :

פרק ט - משנה ה

הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ וְלֹא עָשָׂתָהּ, אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲמִיד כָּרִי, חָיֵב לְטַפֵּל בָּהּ {טו}. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מֵה קֶצֶף בְּכָרִי. אֵלֶּא אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי נְפִילָה:

פרק ט - משנה ו

הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ וְאֶכְלָה חֲגָב אוֹ נִשְׂדָּפָה {יח}, אִם מִכַּת מְדִינָה הִיא, מְנַכָּה {יט} לוֹ מִן חֲכוּרוֹ, אִם אֵינּוּ מִכַּת מְדִינָה, אֵינּוּ מְנַכָּה לוֹ מִן חֲכוּרוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, אִם קִבְּלָהּ הִימְנוּ בְּמַעוֹת, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף אֵינּוּ מְנַכָּה לוֹ מִחֲכוּרוֹ:

פרק ט - משנה ז

הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ בְּעִשְׂרָה כּוֹר חֲטִיִּים לְשָׁנָה {כ}, לְקַתָּהּ, נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ. הִי חֲטִיָּה יְפוֹת, לֹא יֹאמֵר לוֹ הֲרִינִי לּוֹקַח מִן הַשּׁוּק, אֵלֶּא נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ:

פרק ט - משנה ח

הַמְּקַבֵּל שְׂדֵה מַחְבְּרוֹ לְזֶרְעָה שְׁעָרִים, לֹא יִזְרְעֶנָּה חֲטִיִּים, יִזְרְעֶנָּה שְׁעָרִים. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר. תְּבוּאָה, לֹא יִזְרְעֶנָּה קִטְנִית {כג}, קִטְנִית, יִזְרְעֶנָּה תְּבוּאָה. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר:

פרק ט - משנה ט

המקבל שדה מחברו לשנים מעטות, לא יזרענה פשתו, ואין לו בקורת שקמה. קבלה הימנו לשבע שנים, שנה ראשונה יזרענה פשתו, ויש לו בקורת שקמה:

פרק ט - משנה י

המקבל שדה מחברו לשבוע אחת בשבע מאות זוז, השביעית מן המנין {כו}. קבלה הימנו שבע שנים בשבע מאות זוז, אין השביעית מן המנין:

פרק ט - משנה יא

שכיר יום גובה כל הלילה, שכיר לילה גובה כל היום, שכיר שעות גובה כל הלילה וכל היום. שכיר שבת, שכיר חדש, שכיר שנה, שכיר שבוע, יצא ביום, גובה כל היום, יצא בלילה, גובה כל הלילה וכל היום:

פרק ט - משנה יב

אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים, יש בו משום (דברים כד) ביומו תתן שכרו {כט}, ויש בו משום (ויקרא יט) לא תלין פעלת שכיר אתה עד בקר. אימתי, בזמן שתבעו, לא תבעו, אינו עובר עליו. המחהו אצל חנוני או אצל שלחני, אינו עובר עליו. שכיר, בזמנו נשבע ונוטל, עבר זמנו אינו נשבע ונוטל. אם יש עדים {לג} שתבעו, הרי זה נשבע ונוטל. גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו, ואין בו משום לא תלין פעלת שכיר אתה

פרק ט - משנה יג

הַמְלִיחָה אֶת חֲבֵרוֹ, לֹא יִמְשָׁכְנֶנּוּ אֶלָּא בְּבֵית דִּין, וְלֹא יִכְנָס לְבֵיתוֹ לְטַל מְשֻׁכְּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כד) בַּחוּץ תַּעֲמֹד. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי כְּלִים, נוֹטֵל אֶחָד וּמְנִיחַ אֶחָד **[לו]**, וּמְחַזֵּיר אֶת הַכֶּר בְּלִילָה וְאֶת הַמְּחַרְשָׁה **[לח]** בַּיּוֹם. וְאִם מֵת, אֵינּוּ מְחַזֵּיר **[לט]** לְיוֹרְשָׁיו. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר, אִף לְעֶצְמוֹ אֵינּוּ מְחַזֵּיר אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם, וּמְשַׁלְּשִׁים יוֹם וְלִהְיוֹן מוֹכְרֵן בְּבֵית דִּין. אֲלֶמְנָה, בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׂירָה, אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כד) וְלֹא תַחְבֵּל **[מא]** בְּגֹד אֲלֶמְנָה. הַחוֹבֵל **[מב]** אֶת הָרַחִים **[מג]**, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה, וְחָיֵב מְשׁוּם שְׁנֵי כְּלִים **[מד]**, שֶׁנֶּאֱמַר (שם) לֹא יַחְבֵּל רַחִים וְרִכָּב **[מה]**. וְלֹא רַחִים וְרִכָּב בְּלֶבֶד אָמְרוּ **[מו]**, אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אֶכָּל נֶפֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כד) כִּי נֶפֶשׁ הוּא חַבֵּל:

פרק י

פרק י - משנה א

הַבֵּית וְהָעֲלִיָּה שֶׁל שְׁנַיִם שְׁנָפְלוּ, שְׁנִיָּהֶם חוֹלְקִים בְּעֵצִים וּבְאַבְנִים וּבְעֶפֶר **[א]**, וְרוֹאִים אֵילּוֹ אַבְנִים הָרְאוּיוֹת לְהַשְׁתַּבֵּר **[ב]**. אִם הָיָה אֶחָד מֵהֶן מְכִיר מִקְצַת אַבְנָיו, נוֹטֵלֵן וְעוֹלוֹת לוֹ מִן הַחֶשֶׁבּוֹן **[ה]**:

פרק י - משנה ב

הבית והעליה של שנים, נפחתה {ז} העליה ואין בעל הבית רוצה לתקן, הרי בעל העליה יורד ודר למטה, עד שיתקן לו את העליה. רבי יוסי אומר, התחתון נותן את התקרה, והעליון את המעזיבה:

פרק י - משנה ג

הבית והעליה של שנים שנפלו, אמר {ט} בעל העליה לבעל הבית לבנות, והוא אינו רוצה לבנות, הרי בעל העליה בונה את הבית ודר בתוכו עד שיתן לו את יציאותיו. רבי יהודה אומר, אף זה דר בתוך של חברו, צריך להעלות לו שכר, אלא בעל העליה בונה את הבית ואת העליה ומקרה את העליה, ויושב בבית עד שיתן לו את יציאותיו:

פרק י - משנה ד

וכן בית הפד שהוא בנוי בסלע, וגנה אחת על גביו, ונפחת, הרי בעל הגנה יורד וזורע למטה {יז} עד שיעשה לבית בדו כפיו. הכתל והאילן שנפלו לרשות הרבים והזיקו, פטור מלשלם. נתנו לו זמן לקח את האילן ולסתור את הכתל, ונפלו בתוך הזמן, פטור, לאחר הזמן, חייב:

פרק י - משנה ה

מי שהיה כתלו סמוך לגנת חברו ונפל, ואמר לו פנה אבניך, ואמר לו הגיעוך, אין שומעין לו {יח}. משקבל עליו אומר לו הילך {יח} את יציאותיך ואני אטל את שלי, אין שומעין לו. השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש {יט}, ואמר לו תן לי שכרי, ואמר לו טל מה שעשית בשכרך, אין שומעין לו. משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך {כ} ואני אטל את שלי, אין שומעין לו. המוציא זבל לרשות הרבים, המוציא מוציא וה מזבל מזבל.

אין שורין [כא] טיט ברשות הרבים, ואין לובנים לבנים [כב]. אבל גובלין טיט ברשות הרבים, אבל לא לבנים. הבונה ברשות הרבים, המביא אבנים מביא והבונה בונה. ואם הזיק, משלם מה שהזיק. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אף מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום:

פרק י - משנה ו

שתי גנות זו על גב זו והירק בינתים, רבי מאיר אומר, של עליון. רבי יהודה אומר, של תחתון. אמר רבי מאיר, אם ירצה העליון לקח את עפרו אין כאן ירק. אמר רבי יהודה, אם ירצה התחתון למלאות את גנתו אין כאן ירק. אמר רבי מאיר, מאחר ששניהן יכולין למחות זה על זה, רואין מהיכן ירק זה חי. אמר רבי שמעון, כל שהעליון יכול לפשט את ידו ולטל, הרי הוא שלו, והשאר של תחתון: